

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXVI, broj 41

13. listopada 2016.

cijena 200 Ft

Foto: Branka Pavić Blažetin

4. – 5. stranica

Usavršavanje nastavnika u matičnoj domovini

Dan neovisnosti

3. stranica

„Majko ljubezniva...”

7. stranica

„Motivi”

10. stranica

Ključ izgradnje brenda

U povodu 25. obljetnice tjednika Hrvata u Mađarskoj, održana je konferencija pod naslovom „Brendiranje narodnosnih tjednika“. Premda je na prvi pogled naslov izgledao usko stručnim, mnoštvo vrlo vrijednih predavanja nadišlo je okvire problematike narodnosnih medija, dotaklo općenite probleme narodnosnih zajednica. Otvara se potreba razmišljanja o brendiranju ne samo naših narodnosnih medija, jer je isto, usko povezano i s izgradnjom brenda naše zajednice. Čuli smo kako su mediji manjinskih zajednica čuvari narodnog jezika i kulture, simboli opstojnosti i snage zajednica, informatori i edukatori, poveznica s domovinom... U svijetu globalizacije sve više dobiva na važnosti izgradnja vlastitog brenda. Izraz brend u novije doba pojavio se u poslovnome svijetu, s vremenom se termin raširio i na druge načine obilježavanja. Brend je zapravo pojam s kojim se upućuje na nešto posebno, jedinstveno, prepoznatljivo, on pruža određenu dodatnu vrijednost. Jedinstven, osobit, svi ti pridjevi odnose se i na naš tjednik, Hrvatski glasnik, jer je u Mađarskoj on jedini tjednik na hrvatskome jeziku, a također je prepoznatljiv po tome da se bavi ponajprije događanjima, problemima hrvatske zajednice u Mađarskoj, čime je namijenjen prije svega čitateljstvu jedinstvene zajednice Hrvata u Mađarskoj. Stručnjaci kažu da se tijekom brendiranja ne događa samo na tržištu roba i usluga, nego i u svijesti potrošača. Što je još važnije u izgradnji brenda. Svijest, svijest koju tako često spominjemo. Čuvamo li i razvijamo odrednice identiteta i nacionalne svijesti. Čime možemo to postići? Ponajprije čuvanjem i razvijanjem narodnog jezika, a u svemu tome manjinska glasila, mediji stoje na vrhu ljestvice, „oni su čuvari narodnog jezika i kulture, simboli opstojnosti“. Pretpostavljam da oni koji su pripadnici hrvatske zajednice, tjednik Hrvata čitaju i zbog čuvstvenih razloga, jer on pripada kulturi vlastite zajednice. Velika je odgovornost u tome da se taj osjećaj prenese i na mlade naraštaje. Za vrijeme mojih školskih dana učitelj je iz tjedna u tjedan donosio na sat Narodne novine i zajedno smo ih pregledali, pomagao nam je da napišemo napis i da se on objavi u novinama. To je tek jedan mozaik u procesu brendiranja. Dakako, i današnja mladež očekuje upute i brigu. Hrvatski glasnik kreira i nove platforme i sadržaje, zastupljen je na raznim komunikacijskim prostorima. Mnoštvo djela u zajednici dovodi do izgradnje brenda. U našoj maloj hrvatskoj zajednici donekle smo mi sami potrošači brenda koji nesvjesno gradimo ili razgrađujemo. Stručnjaci kažu da uspjeh i snaga brenda ovisi prije svega o položaju koji brend ima u svijesti potrošača. U našem je slučaju odgovornost dvostruka; zapostavimo li izgradnju našega brenda, ni mi sami nećemo htjeti biti potrošači toga.

beta

Glasnikov tjedan

Otpočela je još jedna nova školska godina. Tako i u školama u kojima se podučava hrvatski jezik u Mađarskoj. Njih i nema prevelik broj. Stoga je i važno odrediti što je to hrvatska škola u Mađarskoj. Državna je politika prije sedamnaest godina, kada govorimo o narodnosnim zajednicama u Mađarskoj, napravila iskorak na polju školstva. Tada je prva među svim narodnosnim zajednicama u Mađarskoj, upravo hrvatska, preuzela u održavanje jednu školsku ustanovu.

Gdje imati škole? Tamo gdje ima djece, u našem slučaju djece hrvatskog podrijetla. Gdje ćemo s tom istom djecom moći napuniti razrede u projekcijama najmanje sljedećih deset godina. Za to su nam potrebni jasni strateški planovi, koji nisu plod trenutnoga političkog trenutaka. Jer nije nam svejedno je li u razredu koji broji dvadeset učenika, imamo petnaest ili pet Hrvata. Nije svejedno učiteljici koja mora

ostvarivati dvojezični narodnosni hrvatski program i sadržaj. Ako u tome ne uspijeva, onda ni mi ne odgajamo buduće hrvatske naraštaje. Da ni ne spominjem jednojezičnost kao mogućnost, koja je ispred nas.

Nedavno sam bila u prilici na okupu

Obitelj i škola dva su čimbenika koji su u dubokoj simbiozi u tijeku opstanka i sačuvanju samobitnosti Hrvata u Mađarskoj. Obitelj bez škole je malo, a škola bez hrvatske obitelji još manje.

Državna samouprava (HDS) Hrvata u Mađarskoj preuzela je u svoje održavanje santovački Hrvatski vrtić, osnovnu školu i učenički dom. Bilo je to tada pitanje biti ili ne biti spomenute škole, čiji je opstanak bio upitan. Ali istovremeno bila je to škola i selo, ljudi i učitelji s kojima je državna samouprava putem dijaloga i razgovora mogla ostvariti svoj cilj, početak izgradnje kulturne autonomije koju je zakon omogućavao. Znalo se i to, što, kaj, ča nam je činiti? Razgovaralo se tada s mnogima, ali mnogi su odbijali i pomisao biti dijelom kulturne autonomije Hrvata u Mađarskoj.

O tempora o mores, rekli bi stari Rimljani.

imati djecu školske dobi, učenike nižih i viših razreda. Potpuno sam se prenerazila kada sam shvatila da djeca koja pohađaju hrvatsku školu nisu ni čula za temeljne odrednice Hrvata u Mađarskoj. Čuli su tek neki, a oni su bili iz hrvatskih obitelji, i djed i baka, i mati i otac, bez obzira na mješoviti brak, uložili su napore u obiteljskome krugu kako bi čuvali i čuvaju jezik i kulturu predaka. Obitelj i škola dva su čimbenika koji su u dubokoj simbiozi u tijeku opstanka i sačuvanju samobitnosti Hrvata u Mađarskoj. Obitelj bez škole je malo, a škola bez hrvatske obitelji još manje.

Branka Pavić Blažetin

MEDIJSKI CENTAR *Croatica*

mcc.croatia.hu – dnevne vijesti • www.glasnik.hu – dnevno svježe vijesti, napisi, albumi fotografija
radio.croatia.hu – 24 sata glazbe, svaki radni dan od 18 sati pet radijskih emisija s ponavljanjima drugoga dana u 10 sati.
Tiskano izdanje Hrvatskoga glasnika – svakoga petka u Vašem domu.
Budite naši prijatelji, pratite Medijski centar Croatia i preko Facebookovih profila: Hrvatski glasnik; Radio Croatia.

Pečuh

Obilježen Dan neovisnosti Republike Hrvatske uz predstavljanje Karlovačke županije

U organizaciji Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu i Karlovačke županije, a uz potporu Ministarstva vanjskih i europskih poslova te Ministarstva kulture Republike Hrvatske, u Pečuhu je 6. listopada svečano obilježena 25. obljetnica neovisnosti Republike Hrvatske uz predstavljanje kulturnih, turističkih i gospodarskih vrela Karlovačke županije.

Dio uzvanika s obilježavanja Dana neovisnosti Republike Hrvatske

U sklopu programa svečanosti organizirano je niz događanja, od kulturnog i gospodarskog predstavljanja Karlovačke županije do dvostranih političkih sastanaka te posjeta ustanovama, posebice onih predstavnika hrvatske nacionalne manjine u Pečuhu.

Izaslanstvo Karlovačke županije sa svojom domaćicom, generalnom konzulicom Vesnom Halugom, a predvođeno županom Ivanom Vučićem, za boravka u Pečuhu u Uredu Hrvatske državne samouprave sastalo se s HDS-ovim predsjednikom Ivanom Gukanom. Izaslanstvo je primio župan Baranjske županije Csaba Nagy kojemu su prikazane mogućnosti suradnje na gospodarskom, turističkom i kulturnom planu.

Kulturni program prigodom 25. obljetnice neovisnosti Republike Hrvatske započeo je u Hrvatskome klubu „August Šenoa“ gdje je predstavljen roman „Dva pira“ Dragojle Jarnević, u organizaciji karlovačke Gradske knjižnice „Ivan Goran Kovačić“. Knjigu su predstavile. Jasmina Milović i Hrvojka Božić, urednica izdanja.

Program je nastavljen u zdanju Muzeja Csontváry otvorenjem izložbe „Portret grada Zvijezde“ u postavu karlovačkoga Gradskog muzeja, autora Gorana Vranića. Izložbu je otvorio HDS-ov predsjednik Ivan Gukan.

U istom prostoru slijedio je svečani koncert „Croatian Infinity“ Karlovačkoga komornog orkestra Glazbene škole Karlovac, uz ravnjanje dirigenta Danijela Martinovića. Na programu su bila djela Zdravka Lončarića, Borisa Papandopula i Otona Hauske koje je brojna publika nagradila velikim pljeskom.

Generalna konzulica Vesna Haluga na svečanom prijmu u svome prigodnom govoru istaknula je: „8. listopada 1991. započinje novi pravac razvoja hrvatske povijesti, pravac koji slijedi vi-

ziju i uvjerenje brojnih generacija Hrvata koji su sanjali samostalnu i suverenu Hrvatsku,“ te da „trebamo gledati u budućnost noseći u sebi sliku svoje prošlosti, čuvati naša dostignuća i neprekidno biti otvoreni za nove izazove. Napokon, sve vrijednosti i svu snagu koju smo iskazali u našoj ne tako davnoj prošlosti – odlučnost, zajedništvo, vjeru u sebe i pobjednički duh – neka nam danas budu putokaz za sve što je pred nama. U tom smislu i sadašnje mlade naraštaje, one koje su stasali s tek rođenom mladom državom, moramo znati naučiti da cijene i ponose se prošlošću svojih predaka, da poštuju težinu našega puta do slobode, da njeguju zahvalnost za ovu današnju Lijepu našu.“

Svečanim obilježavanjem 25. godišnjice neovisnosti Republike Hrvatske nastojalo se prikazati

hrvatsku kulturu, povijest, ali i gospodarske i turističke mogućnosti. Budući da je 2016. godina kada obilježavamo i 450. godišnjicu Sigetske bitke i pogibije Nikole Šubića Zrinskog, nakon predstavljanja Međimurske i Sisačko-moslavačke županije, predstavljena je i Karlovačka županija koja je preko grada Ozlja izravno vezana uz hrvatskog bana Nikolu Zrinskoga, ali i čitavu obitelj Zrinski kao jednu od bitnih poveznica Hrvatske i Mađarske, kazala je Vesna Haluga.

U nastavku je predstavljena izložba „Oživljena baština“. Predstavili su se grad Ozalj, Ogulinski festival bajki i Ivanina kuća bajki, Turistička zajednica Karlovačke županije, Razvojna agencija Karla i HGK Županijska komora Karlovac. Program predstavljanja bio je popraćen izložbom i kušanjem gastronomskih specijaliteta i proizvoda OPG-ova iz Karlovačke županije te vinima Ozaljsko-vodinskog vinogorja, a sve uz izniman glazbeni nastup Folklorne družine Vuga koja je izvela hrvatske narodne napjeve.

Kako saznajemo, župan Ivan Vučić darovao je knjiga Katedri za hrvatski jezik Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu i poklon-paket slikovnica novootvorenom vrtiću Miroslava Krleža. Župan Vučić sa suradnicima obišao je Odgojno-obrazovni centar „Miroslav Krleža“ te se upoznao s obrazovanjem Hrvata u Mađarskoj na materinjem jeziku. Izražena je i želja povezivanja jedne karlovačke škole sa Školom Miroslava Krleža, kako bi se pokrenula razmjena učenika tijekom ljetnih praznika kroza zajedničke kampove i jezične tabore u Hrvatskoj i Mađarskoj. U dječjem vrtiću kostimirani lik Ivane Brlić Mažuranić djeci je ispričao bajku, a župan Vučić darovao je djeci jabuke i licitarska srca.

Usavršavanje nastavnika u matičnoj domovini

Usavršavanje nastavnika u matičnoj domovini, u HDS-ovoj organizaciji, održano je u Vlačićima u Pansionu Zavičaj, od 29. rujna do 2. listopada 2016. uz potporu Fonda za razvoj ljudskih potencijala Ministarstva ljudskih resursa koje je usavršavanje pomoglo s 2 608 800 forinta preko programa vladine potpore za organiziranje usavršavanja pedagoga u matičnoj državi. Hrvatska se državna samouprava natjecala s programom „Seminari pedagoga u matičnoj domovini“. Na usavršavanju je sudjelovalo pedesetak pedagoga iz škola u kojima se podučava hrvatski jezik i književnost u Mađarskoj, dvojezičnih hrvatskih školskih središta, škola u kojima se hrvatski jezik predaje kao predmet...

O stručnome pedagoškom usavršavanju na Visokoj školi „József Eötvös“ izlagala je dr. sc. Marica Kanižai.

Posrijedi je četvrto usavršavanje u matičnoj domovini, koje četvrtu godinu zaredom provodi Hrvatska državna samouprava putem natječaja kod Ministarstva ljudskih resursa u Pansionu Zavičaj. Program usavršavanja osmišljava Odbor za odgoj i obrazovanje Hrvatske državne samouprave, a pozivi se šalju školama u kojima se odvija nastava hrvatskoga jezika i književnosti u nekom od zakonski određenih modela, i školama u održavanju Hrvatske državne samouprave (dvije: santovačka i pečuška) i u održavanju mjesnih hrvatskih samouprava (dvije: kolnofska i kukinjska). Koliki je točan broj i koji se vidovi nastave hrvatskoga jezika provode u školskoj godini 2016./17., nismo mogli saznati, jednako kao ni točan broj učenika jer se brojke prikupljaju ovih dana.

Program usavršavanja nakon dolaska polaznika u Zavičaj počeo je 30. rujna u jutarnjim satima posjetom paškoj Osnovnoj školi Jurja Dalmatinca, gdje su polaznici imali priliku pribivati satima po izboru. Tako su neki sudjelovali na satu povijesti, neki hrvatskoga jezika i književnosti, neki stranoga jezika... Upitali smo ih za dojmove, i saznali da su oni pozitivni, uvijek ih iznenađuje otvorenost i komunikacija koju na nastavnim satima pokazuju učenici. Prilikom posjeta Pagu imali su priliku i za razgledanje i šetnju gradom.

U poslijepodnevnom satima 30. rujna, pošto je sudionike usavršavanja pozdravio HDS-ov predsjednik Ivan Guban, slijedila su predavanja i zanimanja predviđena za taj dan.

O stručnom pedagoškom usavršavanju na Visokoj

školi „József Eötvös“ govorila je dr. sc. Marica Kanižai, ravnateljica Pedagoškog instituta spomenute bajske Visoke škole. Naglasila je ponudu koju bajska škola nudi na polju obrazovanja narodnosnih odgojitelja i učitelja, modele usavršavanja za one koji već imaju pedagošku diplomu, te planove koje ima bajska škola na tom polju.

Dr. sc. Stjepan Blažetin, voditelj Katedre za kroatistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu, govorio je na temu Poglavlja iz povijesti hrvatskoga školstva u Mađarskoj, s posebnim osvrtom na pitanja odnosa vlasti i narodnosne škole. Naglasio je osvještavanje potrebe jake hrvatske škole u proizvodnji mladih Hrvata, s kratkim, ali djelotvornim osvrtom na nekoliko udžbeničkih primjera, na „šizofrenično“ stanje predavanja predmeta mađarske povijesti na narodnosnom jeziku, na terminologiju narodnosti, te potrebu drugačijeg pristupa skupu nacionalnih predmeta, bar u školama koje su u održavanju državne ili mjesnih hrvatskih samouprava. Osvrnuo se na ulogu roditelja u odgoju i obrazovanju na materinskom jeziku dajući primjer santovačkih roditelja iz godine 1946., te na tešku sudbinu dijela prvih poslijeratnih hrvatskih učitelja nakon donošenja rezolucije Informbiroa.

Dr. sc. Stjepan Blažetin, donio je sa sobom i dva filmska uratka iz radionice Hrvatske kronike, jedan snimljen 1994. razgovor s Marijom Čepelsigeti u filmskom zapisu imena „Nena“ koji je potpisao urednik novinar Ivan Guban, a drugi film „Narodni učitelj“

Dr. sc. Stjepan Blažetin izlagao je na temu Poglavlja iz povijesti hrvatskoga školstva u Mađarskoj.

koji je potpisao urednik novinar Mišo Balaž, a koji govori o mohačkom učitelju Matiji Kovačiću. Priče su to o teškim vremenima i sudbinama, zatvaranih hrvatskih narodnih učitelja s početka pedesetih godina 20. stoljeća i njihovoj sudbini nakon zatvora i rehabilitacije.

Dana 1. listopada o „Aktualnosti narodnosne politike u Mađarskoj” slušateljstvo je upoznao Richard Tircsi, voditelj Glavnog odjela za narodnosti pri Ministarstvu ljudskih resursa. On je predočio visinu državne potpore od 2014. do 2016. godine projektima Hrvata u Mađarskoj. Govorio je o broju narodnosnih škola u održavanju narodnosnih samouprava (državnih i mjesnih), državnoj potpori djelovanju državnih i mjesnih samouprava i njihovih ustanova, programa, koja u 2016. godini premašuje osam milijarda forinta...

O „Promjenama u akulturacijskim tjekovima i dvojezičnoj pedagoškoj komunikaciji” predavao je Gabor Győrvári, ravnatelj Hrvatske škole „Miroslav Krleža” koji je slušateljstvu predočio i rječnik termina i izraza s nekih dvije i pol tisuće natuknica koji se namjerava objelodaniti ako se pokaže potreba za njim.

O „Promjenama u akulturacijskim tjekovima i dvojezičnoj pedagoškoj komunikaciji” izlagao je Gabor Győrvári.

S „Aktualnostima narodnosne politike u Mađarskoj” slušateljstvo je upoznao Richard Tircsi.

On je kazao da je suživot različitih kultura neizbježan, a u tome kako se odvija «akulturacijski proces» imaju svoj odgovorni udio škole, njihovi djelatnici, roditelji i političke organizacije, udruge određene manjine. Sukobi, koji i ne moraju biti između različitih kultura, svode se na dva pola: jedan je očuvanje ili odricanje od vlastite kulture, a drugi je prihvaćanje ili odbijanje tuđe kulture. Odreći se vlastite kulture i prihvatiti isključivo kulturu većinske zajednice, znači odnarođenje, asimilaciju. Odreći se vlastite ili odbiti kulturu većinskoga naroda u kombinacijama, znači ili razdvajanje, segregaciju, kada se otuđujemo, ili čak marginalizaciju, kada nema nikakvih mogućnosti uključiti se u normalan život društva, određene zajednice. Po tome se vidi, jedino idealno rješenje, integracija, koja sadrži jamstva očuvanja manjinske samobitnosti. Jedina nam je šansa iskoristiti mogućnosti, i političke i gospodarske, da izgovoreno, tako nazivajući ili ne, ali kulturna autonomija Hrvata u Mađarskoj dostigne sve veću razinu, koja će u uspored-

nosti kultura izazvati uključenje većinskog naroda, većinske kulture u manjinsku, pa integracija neće biti jednosmjerna, nego uzajamna. kazao je između ostalog Gabor Győrvári.

„Razgovor ili komunikacija” bio je naslov predavanja Roberta Ronte, stručnog savjetnika. On je naglasio potrebu aktivnosti svih sudionika u tijeku komunikacije na materinskom jeziku kako bi uopće došlo do komunikacije na materinskom jeziku.

Istoga su dana sudionici usavršavanja imali priliku za kraće razgledanje kulturno-povijesnih znamenitosti zadarske gradske jezgre i šetnju po tamošnjoj prekrasnoj rivi s neizbježnim posjetom zadarskim Morskim orguljama i instalaciji Pozdrav suncu.

U večernjim satima slijedio je okrugli stol što ga je vodio HDS-ov predsjednik Ivan Guban, na temu: „Budućnost malih narodnosnih škola i vrtića” i „Budućnost nastave hrvatskoga jezika”.

Branka Pavić Blažetin

„Razgovor ili komunikacija” bio je naslov predavanja Roberta Ronte.

Đačka misa u Santovu

Zazivajući Božji blagoslov

U suorganizaciji Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma te Santovačke župe, 28. rujna u Santovu je održana već tradicionalna đačka misa. U župnoj crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije misno slavlje na hrvatskom i mađarskom jeziku, koje je uljepšano đačkim čitanjima i molitvom vjernika, služio je santovački župnik vlč. Imre Polyák, a s njime suslužio đakon Péter Juhász, nastavnik bajske katoličke ustanove svetog Ladislava.

Na đačkoj misi koja je održana 26. tjedna kroz godinu, u predvečerje blagdana svetih Mihovila, Gabrijela i Rafaela arkanđela, okupilo se stotinjak polaznika vjeronauka, roditelja, starih roditelja i župnih vjernika. Misa je uljepšana pjevanjem koje je predvodio župni kantor Zsolt Sirok u pratnji na orguljama. Čitanje iz Knjige proroka Daniela, riječi s podnaslovom Tisuću tisuća služahu njemu, čitala je učenica Marina Galić.

Kako je uz ostalo istaknuo đakon Péter Juhász u svojoj prigodnoj propovijedi, važno je na početku godine sudjelovati na svetoj misi, zazvati Božji blagoslov, zatražiti Božju pomoć, zatražiti snagu Duha Svetoga za rad tijekom nove školske godine. Poput trojice arkanđela, koji su različiti, s raznim zadaćama, ali im je zajedničko da u bilo kojem trenutku mogu stupiti pred Boga, tako smo i mi ljudi različiti, po radu, pozivu, životnom stanju, ali imamo jednako tako i nešto zajedničko, a to je da u svakom času moramo biti spremni stupiti pred Boga. – reče na kraju đakon Juhász zazivajući Božji blagoslov na sve nazočne, posebno na učenike, nastavnike i njihove roditelje.

Zbog čega je važna u životu jedne zajednice, a zbog čega u životu crkveno-vjerske zajednice ova đačka misa koja se u Santovu organizira već desetak godina? – upitali smo santovačkog župnika Imrea Polyáka.

– Zapravo, u životu župa, župnih zajednica svaka prva pričest ili krizma, u novije vrijeme povodom blagdana Martinja, ili pak đačka misa na početku, ili zahvalnica na kraju školske godine, važni su i za zajednicu i za njezin crkveni, vjerski život. Za zajednicu za ljudske veze koje su u raspadanju i unutar obitelji, i unutar naselja, ali i cijeloga društva, te prigode nas pozivaju na susret, na zajedništvo. Susret i zajedništvo prigoda su za skupne doživljaje, za zajedničku radost, za dijalog, za razmjenu mišljenja, za njegovanje i jačanje ljudskih veza. Naravno, to je bitno i za vjerski život jer u našem životu – kako se molimo i u psalmima – ne ovisi sve samo o nama, nego i o Bogu, jer uza sve ono što smo dobili

kao dar, tražimo od njega pomoć i blagoslov za sve u svome životu i radu.

Kako nam uz ostalo reče ravnatelj Joso Šibalin, đačka se misa organizira od 2000. godine kada je ustanovu preuzela na održavanje Hrvatska državna samouprava. Premda sudjelovanje nije obvezatno, učenici, nastavnici i roditelji odmah su prihvatili pobudu da se na početku školske godine održi đačka misa. Drugi je sličan program kada se učenici, nastavnici i roditelji okupljaju na blagdanskoj đačkoj misi o blagdanu sv. Martina, koji završava lampionskom povorkom kroz naselje. S obzirom na prihvaćenost ovakvih okupljanja, ovu lijepu tradiciju nastaviti će i ubuduće.

S. B.

BAČINO – Tamošnja Osnovna škola i Hrvatska samouprava 28. listopada suorganiziraju već tradicionalni „Županijski susret hrvatskih učenika“. U sklopu Susreta održat će se zabavno natjecanje u poznavanju hrvatskoga jezika na temu „Jesen“. U 10 sati je svečano otvorenje, a od 10.15 natjecanje po skupinama u dva dijela. Nakon objeda, u 13.15 svečano je proglašenje rezultata, a zatim druženje uz plesačnicu. Susret će se ostvariti s novčanom potporom Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije.

Kozar

„Majko ljubezniva, moli se za nas”

Bogoljubnom Štiocu! – piše „Stipan Gerdenich, Prepošt i Župnik u Pečuhu, dne. 10-a Sičnja god. 1845.” u predgovoru molitvenika Vrata nebeska.

I molitvenici su svjedoci vremena. Opstojnosti Hrvata na današnjim prostorima Mađarske i njihove vjere na materinskom jeziku, crkvenih obreda i blagdana na hrvatskom jeziku. U našega hrvatskog življa, koji se odgajao u krilu Crkve, u velikoj su vjeri odigrali važnu ulogu. Kao i svećenici u njihovim župama. Ulogu odnarođenja, asimilacije ili ulogu očuvanja jezika naroda u krilu Crkve. Pitanje koje do današnjeg dana izbjegavamo postaviti, a još više na njega odgovoriti. U 19. stoljeću na prostorima Habsburškog Carstva, od 1868. na prostoru hrvatsko-ugarskog dijela istoga Carstva. Na prostorima koji su nakon 1918. ostali izvan hrvatskih granica, nije bilo lako u nastupajućem stoljeću, od 1918. do danas očuvati bogoslužje na materinskom jeziku. Jedva ima župa u Mađarskoj gdje ono postoji, i nije prigodničarskog karaktera, dan sela, ili neka veća svečanost u organiziranju tamošnjih hrvatskih samouprava, a i tada ono je često dvojezičnog karaktera, rijetko, vrlo rijetko imamo priliku čuti i propovijed na hrvatskom jeziku, ako nije naš gost svećenik izvan Mađarske.

U očuvanju hrvatskoga jezika u crkvenom bogoslužju ne malu ulogu imali su molitvenici, pjesmarice i svete knjige na hrvatskom jeziku i znanje hrvatskoga jezika pojedinih župnika u naseljima koje su napućivali i Hrvati od Gradišća do Bačke, jednako kao i spremnost njegove uporabe (čemu smo svjedoci i danas). U naše se vrijeme ti molitvenici pohranjivaju ljubomorno u obiteljima koje su ih sačuvale, a polako ih pronalaze i ljudi koji na pragu trećega tisućljeća obnašaju dužnosti hrvatskih zastupnika u mjesnim samoupravama. Pa ih obnavljaju, priređuju prigodne izložbe, a ako treba, i ponovno ukoriče i vrata vlasnicima kao neprocjenjivo blago na daljnje čuvanje u obiteljskom domu. Tako je uradila i kozarska Hrvatska samouprava, na čelu s predsjednicom Anom Crnković Andresz, zaljubljenicom u povijest tamošnjih Hrvata, poštovateljicom hrvatske knjige i pisma, pa tako i molitvenika. Partneri su joj njezine kolegice, zastupnice Jelica Jakobović Horvat i Péter György Jánosné, ali i ostarjeli kozarski Hrvati.

Ovako piše Stipan Grdenić u predgovoru molitvenika Vrata nebeska: „Svaki čovik jest pastir duše svoje, koju mu je Bog u nje-

govu ruku dao, da ju čuva, i da mu jednoč razlog dade, svojeg verhu nje čuvanja. (...) Radi čega opominje Toma od Kempah svakog govoreći: nek molitva s tobom ustane, nek na postelji s tobom bdije i noćiva, i po svakom mistu neka s tobom hodi.”

Izdavanje molitvene knjige Vrata nebeska izašlo je u „Budapešti u nakladi i tiskom K. Rože i supruge mu (prije A. Bučansky) Szentkirályi-ulica broj 30. Molitvena knjiga Vrata nebeska nazvana iz različitih knjigah u jedno sastavljena, i na duhovnu korist ilirskog naroda izdana po Stipanu Gerdeniću prepoštu sv. Pavla apoštola od nyir-palyi u kral. gradu Pečuhu crkve sv. Augustina župniku, i duhovnog stola prisedniku.” Sve je to napisano, cijele riječi velikim tiskanim slovima. Gledamo i listamo. Razmišljamo što se tu piše malim, a što velikim slovom. Listamo i vidimo olovkom napisano ime Vránescs Mária. Vlasnica, koja je prva, druga?!, koja je to obitelj? i pletemo dalje moguću priču koja nas može dovesti do novih spoznaja. Jer i molitvenici su svjedoci mnogočega u prošlosti Hrvata u Mađarskoj.

I ovo su mogli pročitati znatiželjnici koji su 24. rujna u organizaciji kozarske Hrvatske narodnosne samouprave nazočili tomu danu pod krilaticom „Majko ljubezniva, moli se za nas”, vjerskom susretu i izložbi u mjesnom domu kulture. Program prijedopneva započeo je hrvatskom litanijama u mjesnoj crkvi čemu je slijedilo otvorenje izložbe starih hrvatskih molitvenika i starih predmeta koji se vežu za vjerski život, a pohranjeni su u kozarskih hrvatskih obitelji.

A gdje su kupovali i naručivali molitvenike i pjesmarice kozarski Hrvati? Kupovali su ih i na svojim hodočašćima. Na izložbi vidim „izdavanje deseto” Žive ružice koju je „priveo i sastavio Stipan Grgić u Szent-istvanu s dopuštenjem duhovnih starešina u vlastitosti Gyure Kréči. Pravo štampe zadržano. Živa ružica to jest molitvena knjižica i skupa pismarica za potrebu svakog rimo-katoličke vire kršćana a osobito bratinstva od. s. Rožarija.”

Branka Pavić Blažetin
Foto: Ákos Kollár

Hrvatsko-mađarska sveta misa u kapelici svete Ane

Hrvatska samouprava grada Dombovara, poput prijašnjih godina, prigodom Dana svete Ane organizirala je hrvatsko-mađarsku svetu misu u kapelici u vinogradu, nazvanu po toj svetici. Kapelica je građena 1870. godine. Otada, zajedno s tamošnjim izvorom, postaje hodočastištem. Svake godine mnoštvo vjernika iz okolice i daljih mjesta hodočasti na dan proštenja. Izvor svete Ana ima ljekovita svojstva, posebice kod želučanih i probavnih tegoba.

Legendu svete Ana uvijekvećio je i dombovarski pjesnik László Szepessy, koja je prekrasna. Neki pastir odlazeći po vodu iz vinograda, više puta je zapazio kod izvora staricu svijetlih obraza, koja je prala svoju kćer. Jednom je uzeo hrabrost i oslovio je, na njoj je vidio ljepotu raja. Pitao ju je: „Zbog čega perete svoju kćer, kad je čista kao ljljan?

„Prjavost na snježnom tijelu moje kćeri jedino ja vidim, što na nju stavlja grijeh na tome nevjernom svijetu! Jer je ova djevojka Marija! A ja sam joj majka. Betlehem me ljuljao, ...blaženo ime mi je Ana.”

Zbog pastirove blagonaklonosti pojavila se sveta Ana i molila ga da na tome mjesto podignu bijelu kapelicu svete Ane. Kapelica je sa zajedničkim snagama vjernika obnovljena 2004. godine, zatim sljedeće godine, 2005., podignut je i kip svete Ane pred kapelicom. Na ovogodišnjem proštenju svete Ane misu je predvodio Ágoston Darnai, viljanski župnik koji već godinama potpomaže vjerski život dombovarskih katolika. Velika mu hvala za nesebičnu pomoć! Kapelica se napunila hrvatskim i mjesnim vjernicima. Na kraju svete mise vjernici su primili blagoslov i molili pomoć svete Ane. Nakon svečanosti Hrvatska je samouprava ugostila okupljene vjernike i uz blagovanje se družilo. Hrvatska sveta misa na Svetu Anu, za koju već možemo reći da je tradicionalna, kao što i hrvatske mise za vrijeme došašća ili korizme pridonose jačanju mjesne hrvatske zajednice.

beta

Djeca salantskoga KUD-a Marica u Hrvatskoj

Mali je jubilej proslavljen u Podravskoj Moslavini u nedjelju, 25. rujna 2016. godine. KUD Slavonac bio je domaćin 5. smotre folkloru, i to međunarodne, na kojoj su svojim nošnjama uljepšali selo i ljetnu pozornicu: viljevski KUD „Đeram”, KUD „Strahoninec” iz istoimenoga mjesta, preloški KUD „Seljačka sloga”, donjomiholjački KUD „Matija Gubec”, KBD „Zavidovići” iz istoimenoga mjesta u BiH, KUD „Biser” Tojšići BiH, KUD „Hrvatska čitaonica” Selci Đakovački i domaći KUD „Slavonac”.

Hrvate iz Mađarske predstavljala su djeca salantskoga KUD-a Marica. Sve dječje skupine u pratnji tamburaša KUD-a predstavile su se u povorci s hrvatskim pjesmama, a na pozornici s hrvatskim (bunjevačkim i bošnjačkim) plesovima. Lijepo je bilo vidjeti kako uz djecu i gledatelji pjevaju poznate napjeve, a na kraju sve zahvaljuju burnim pljeskom.

Kako je to uobičajeno, na kraju programa za sve goste i domaće priređena je zakuska s narodnim veseljem.

Vesna Velin

Trenutak za pjesmu

Zastor

Ostavi me samog.

Prepušti me blistavom sjaju:
smrznutih grančica,
blijedom mjesecu,
i crnini noći.

Ostavi me,
i okreni leđa.

Đuro Franković

U spomen

Đuro Franković

(Fok, 9. veljače 1945. – Pečuh, 9. listopada 2016.)

Iznenada, nakon kratke i teške bolesti napustio nas je Đuro Franković. Nakon završene osnovne škole, srednjoškolsko obrazovanje nastavlja u hrvatsko-srpskoj gimnaziji u Budimpešti. Diplomirao je povijest i hrvatsko-srpski jezik i književnost na Visokoj učiteljskoj školi u Pečuhu.

Nakon diplome radi u hrvatsko-srpskoj gimnaziji u Budimpešti, od 1970. do 1972. godine. Od 1973. godine novinar je u hrvatsko-srpskom uredništvu Radija Pečuh, poslije predavač na Visokoj učiteljskoj školi u Pečuhu. Suutemeljitelj je Saveza Hrvata u Mađarskoj i njegov prvi predsjednik od 1991. do 1993. godine. Uređivao je zbornik Etnografija Hrvata u Mađarskoj, i časopis za kulturu i društvena pitanja Hrvata u Mađarskoj Pogledi.

Objavio je više od 500 studija, članaka, prikaza iz kulture, povijesti i etnologije, prikaze iz povijesti školstva Hrvata u Mađarskoj na mađarskom i hrvatskom jeziku. Autor je desetka

knjiga. Postaje i razgranato djelovanje na bogatom životnom putu Đure Frankovića su brojne. Đuro Franković bio je i funkciji v. d. glavnog i odgovornog urednika Hrvatskoga glasnika, tjednika Hrvata u Mađarskoj, od veljače 1992. do prosinca 1992. godine.

Ostavio nas je Đuro Franković neumoran istraživač svijeta priča i vila, koje su ga slijedile čitavog života. Bio je čuvar hrvatskoga jezika i pisma, uporan u čuvanju svoje nacionalne samobitnosti. Đuro Franković, hrvatski književnik, etnograf, povjesničar i publicist, u svom je istraživačkom radu obuhvatio brojne subetničke skupine Hrvata u Mađarskoj.

Ispraćaj Đure Frankovića na vječni počinak bit će 27. listopada na pečuškom groblju nakon mise zadušnice, u kapelici pečuskog groblja, koja počinje u 12 sati.

Branka Pavić Blažetin

Đuro Franković

*„Svaki je život ko jedan san
i jedna nada u bolje sutra,
a svaka smrt je ugasli dan
i nova strepnja do narednog jutra“
(V. Pavić)*

Vijest o nenadnoj smrti našega prijatelja, istaknutog djelatnika, profesora, književnika, etnografa Đure Frankovića zatekla nas je ovoga sivog, tmurnog jesenjeg dana kada i zrak odiše vlagom i mirisima prolaznosti. Kada nam odlazi netko drag, zaboli tupa praznina koja ostaje, zabole izrečene i neizrečene riječi, bole uspomene i šutnja, neiskazano „Zbogom“.

Neki ljudi ulete u naše živote, projure i neprimjetno odu, a neki ostanu, putuju s nama i ostave duboke, toplinom prožete neizbrisive tragove. I dok putujemo pokraj zajedničkih postaja, u ušima nam odzvanjaju ljubazni Đurini pozdravi, pokoja šala ili primjedba, pitanja i odgovori, vječni savjeti i planovi za budućnost, vedri smijeh, niz beskrajnih priča. Uvijek je imao što reći, napisati, znao je svakomu prići i imao je za svakoga lijepu riječ, neumorno se trudio sakupiti, zabilježiti, obraditi sve podatke vezane za život naše zajednice. Ostavio nam je bogato, neprocjenjivo nasljedstvo i primjer neumornog čovjeka odanog svojoj pripadnosti. U oku zaiskri suza i otvara put uspomena koje će blistati u srcima pri-

jatelja, kolega, dobrih znanaca, u djelima njegovih učenika i studenata, na stranicama knjiga, u sadržajima napisanih riječi, u sjećanjima svih nas koji smo ga znali i voljeli.

Sve češće odlaze prijatelji, a njihov trag u nepovrat zameću magla i hladan jesenji vjetar. U plamenu svijeće ponesi, Đuro, naš zadnji pozdrav i veliko hvala. Neka te prati blaženi mir i ponese u nebesko kraljevstvo. Bila ti laka zemlja!

Hrvatska državna samouprava
Savez Hrvata u Mađarskoj

Đuro Franković na ovogodišnjim Danima hrvatskoga jezika u Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i učeničkom domu Miroslava Krleža

Stakleni odsjaj motiva prirode

U organizaciji Kulturnoga središta Croatica, u njezinu galerijskome prostoru, 1. listopada 2016. otvorena je izložba dizajnerice stakla Csille Szilágyi „Motivi“, što je dio prestižnog umjetničkog programskog niza u mađarskome glavnom gradu, naslova „Tjedan designa Budimpešta 2016“. Priredba je bila posjećena u zavidnome broju.

Zamisao priređivanja postava rodila se prije, još 2006. godine na državnome Danu Hrvata u Keresturu. Naime, na skupnoj izložbi pomorskih umjetnika i Csilla Szilágyi se predstavila svojim nakitima. Već su se tada dogovorile umjetnica i organizatorica izložbe Kristina Goher kako će zajednički poraditi na tome da se dizajnerica stakla predstavi i budimpeštanskoj publici. Ovogodišnja proljetna priredba Hrvatske samouprave IX. okruga dala im je novi poticaj, da se zamisao konačno i ostvari. Ali sve to ne bi se moglo ostvariti bez svesrdne pomoći Croaticina ravnatelja Čabe Horvatha, i ulaganja poduzeća. U sklopu postava izloženo je umalo pedeset predmeta od stakla i kristala: čaše, tanjuri zdjele, nakiti i otisci na papiru.

U ime Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti na- zočne je pozdravila prva tajnica Marina Szikora, koja se osvrnula na skorašnje kulturne događaje ostvarene posredstvom ili u organizaciji hrvatske diplomatske misije koju predstavlja; primjerice hrvatska opera Nikola Šubić Zrinski u Mađarskoj državnoj operi u izvedbi Hrvatskoga narodnoga kazališta u Osijeku ili solistički koncert japanske pijanistice Yoko Nishi u dvorani mađarskog Muzeja glazbene povijesti, na kojem su izvedena i djela hrvatske skladateljice Dore Pejačević, koja je rođena u Budimpešti. Dodirne su to točke hrvatske i mađarske kulture, kao što i ova izložba, budući da je dizajnerica stakla Csilla Szilágyi Hrvatica u Mađarskoj, a postav je ostvaren u sklopu Tjedna designa Budimpešta 2016, i tako će široka mađarska javnost upoznati prekrasne radove Hrvatice. „Već godinama pratim rad Csille Szilágyi i uvijek me je privlačilo u njezinu stvaranju što u njenim predmetima – bilo da je riječ o sitnim nakitima ili većem uporabnom predmetu – osjetila put na kojem hoda, prostor u kojem se kreće čovjek stvaratelj. Budući da sam i sama stvarateljica, likovna umjetnica, i za mene je vrlo bitan svježi dijalog, ili živahne misli što sam uvijek pronalazila u našim razgovorima. Znam da je za nju brušenje stakla jedna od

najvažnijih tehnika i u svakoj prilici razmišlja o suvremenim uresima i motivima. Na početku u njezinu radu privlačila me je i nadahnjivala sama tvar stakla, i kako sam pratila nastanak njezinih savršenih i nesavršenih predmeta, tako me zbližila ljudskost stakla. Hladno, toplo, žarko, oslikano, brušeno i nebrušeno, sjajan i bez sjaja, vidljivo i nevidljivo... Stvaratelj izvodi pokus, što i ne uspijeva uvijek, ali to je sastavni dio tijeka stvaranja. I volim što Csilla s ponosom pokazuje i predstavlja svoje neuspjele pokuse...“ – reče među ostalom likovna umjetnica, kuratorica Ágnes Eszter Szabó.

Na valovitoj instalaciji jezera staklene plave čaše i zdjele s bičastim voćem, duboki urez sklopa žila lista drveta u tamnozelenom tanjuru i čaši poredane po policama, kora drveta po kristalnoj vazi... samo nekoliko motiva u vrtlogu boja i uresa prirode. Poput fosila zatvorenih u staklu, kojem se divimo i čudimo. Odisti, umjetnički svijet Csille Szilágyi smiren je i poput bistre vode čist. Izvor iz kojeg bismo se svi mi rado osvežili i nadahnuli. Stakleni su odsjaj s hrvatskim stihovima Tina Ujevića i Lidije Bajuk dočarale HOŠIG-ove gimnazijalke Tena Šindik i Deniza Dancs.

Potom su se posjetitelji družili u Croaticinoj klupskoj prostoriji uz domaće pogačice, kruh i ajvar i neizostavno domaće vino. Izložba je kupoprodajna i otvorena za javnost do 1. studenoga 2016., radnim danom od 9 do 15 sati.

MCC

STOLNI BIOGRAD – Pod visokim pokroviteljstvom veleposlanika Republike Hrvatske u Mađarskoj Gordana Grlića Radmana i predsjednika Spomen-godine Nikole Zrinskoga Jánosa Hóvárija, u prostorijama stolnobiogradskog Doma za opću prosvjetu i vjeronauk „Sv. Stjepan“ (Ulica Ferenc Liszt 1) Hrvatska samouprava toga grada u subotu, 15. listopada, s početkom u 10 sati priređuje Spomen-konferenciju Zrinskoga. Nakon prigodnih govora slijede izlaganja: docenta pečuške Visoke škole za vjeronauk Szabolcsa Varge, voditeljice čakovečkoga Povijesnog odjela Muzeja Međimurja Ane Šestak, povjesničara i člana Državnog odbora Mađarskoga društva genealogije i heraldike Istvána Simona i predsjednika Spomen-godine Nikole Zrinskoga Jánosa Hóvárija. Priredba se ostvaruje s potporom Gradskog poglavarstva Stolnoga Biograda.

BUDIMPEŠTA – Dodjela stipendije Ministarstva ljudskih resursa srednjoškolicima narodnosnih škola bit će u srijedu, 19. listopada 2016., s početkom u 10 sati, u prostorijama narečenoga Ministarstva (Báthoryjeva 10).

Međimurska „Fijolica” na Festivalu trgađbe u Kisegu

Spomen-foto pred kipom Nikole Jurišića

Na poziv kiseške Hrvatske samouprave, Kulturno-umjetničko društvo „Fijolica” iz međimurske Orehovice sudjelovalo je na Festivalu trgađbe u Kisegu. Suradnja med kiseškim pjevačkim zborom „Zora” i KUD-om „Fijolica” dura već duga ljeta. Dobre kontakte kaže da ljetos već po drugi put organiziraju svoje susrete. U protuliću Kisežani su posjetili „Orehijadu – Festival oraha i sega ka kcoj ide”, a sunčani jesenski dan pratio je KUD „Fijolicu” na putu u Kiseg da sa svojim nastupom obogatu kisešku manifestaciju.

U subotu, 24. septembra, u 14 uri početoj povorki, uz vinogradare, limenu glazbu, športske i školske grupe, tancoške i pjevačke sastave, i hrvatski gosti su izazvali veliku pažnju i zadovoljstvo gledateljev. Međimurska narodna nošnja, tanci, muzička pratnja tamburašev i na otpodnevnom nastupu u šatoru dostala je veliki aplauz. Uz kulturnu, umjetničku zabavu bilo je vrimenta i za planiranje budućnosti. Velika je želja da se društva uključe u međunarodni projekt „Erasmus” s učenici osnovnih škol. Iako u Kisegu samo sedmimi se uču hrvatski jezik, svakako bi bilo dobro „vrata otvoriti” drugim hrvatskim školam izvan domovine. S voljom, željom, znatiželjnošću zacipiti dicu da se čvrsti u nji hrvatski identitet i želja za učnjom jezika. Domaćini su govedskim perkeltom čekali na vičeru svoje drage goste, a mužiku je Imre Haršanji osigurao kompjutorskim pomagalom. Bijelo i črljeno vino nije falilo sa stola, a tanac je durao do kasne noći. Topl zagrljaji zbogomdavanja neka čuvaju lipe čuti do novoga susreta.

Marija Fülöp-Huljev

Branko Sušec, Julijana Brezović, Željko Krištofić,
Marija Fülöp-Huljev, Zlatko Bacinger i Šandor Petković
po razgovoru o Erasmusovom projektu

Županijski narodnosni dan i Dan vridnosti u Kemlji

Samouprava Jursko-mošonsko-šopronske županije, Samouprava Kemlje i Jurski ured Nacionalnoga instituta za obrazovanje, ovoga ljeta su 17. septembra, u subotu, organizirali Županijski narodnosni dan ter isto tako i Dan vridnosti na području spomenute županije, ovput u Kemlji. U prvom redu su bile pozvane ovde živeće nacionalne grupe, kot su to Poljaki, Romi, Nimci, Hrvati, Armenci i Slovenci. Cilj je bio da se prikaže šarolikost bogate kulture ka još i dandenas postoji i se obdržava. Povezan je bio s ovim spravišćem i Dan Hrvatov, kade smo se spomenuli rođendana našega velikana Mate Meršića Miloradića.

Po svetoj maši uz crikvu na spomeniku Miloradića su se položili vijenci i posjećen je u cimitoru i njegov grob. Jako interesantan životopis je velikoj publici predstavio dr. József Horváth, istraživač i direktor Županijske biblioteke i arhiva. Čuda takovih podatkov je našao i otkrio, ča je nek jako malo ljudi znalo dosad o našem pjesniku, farniku i znanstveniku. Časni gosti su bili dr. István Nagy, državni tajnik Ministarstva za poljoprivredu, Zoltán Németh, predsjednik Skupščine naše županije, Franjo Grubić, predsjednik Odbora za narodnosti u županijskoj skupščini. Štefan Kolosar, predsjednik Hrvatske samouprave u dotičnoj županiji je sobom dopeljao iz Unde i nekoliko divojkov i žen, ke su domaće poheraje (pecivo) kot vridnost sela predstavile poštovanoj publici.

Sa svojim bogatim kulturnim programom Dan su polipšali dica kemljanske čuvarnice Sunašce, jačkarni zbor Mali Dunaj, zbor Abendstern, puhački orkestar iz Jánossomorje, Starogradski hrvatski jačkarni zbor, harmonikaši iz Levéla, nimški tancoši iz Rajke i plesači iz Porabja ter Zoltan Greznar s romskimi mužikaši. Neka sela iz okolice su donesla i predstavila svoje vridnosti. Tako se je predstavila kot vridnost uz ostalo i crikva iz Ugerske Kemlje iz 13. stoljeća, uz spomenik Sv. Trojstva sto dvadeset i četiri ljet stara lipa, u Hrvatskoj Kemlji red kostanjev, ča je postavljen u čast u Prvom svitskom boju zgubljenim vojnikom i palim junakom na vječni spominak. Po meni najinteresantniji zakon, običaj, ča samo u Hrvatskoj Kemlji živi i njeguje se i dandenas, to je hodaње Sv. Barbare.

U cijeloj Europi nismo našli sličnoga običaja. Najveće i najlipše odlikovanje je prikzeo Koljnofac, Geza Völgyi st. On je bio jedan od osnivačev Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj i tajnik Koljnofskoga hrvatskoga društva. Ovo je priznanje naše županije dobio za 25-ljetno djelovanje za hrvatstvo. Po programu se je gostilo, razgovaralo i razveselilo. Hrvatska plesavnica je zagrijala publiku i svi su tancali u kolu, ča je simbolično pokazalo prijateljstvo svih nas.

Franci Nemet-Kišov

Tradicionalno kuglanje i Susret ljubitelja hrvatskog folklora

U organizaciji barčanske Hrvatske samouprave, prošlog vikenda, 8. listopada, priređeno je natjecanje u kuglanju i Susret ljubitelja hrvatskog folklora. Kuglanje je počelo u 13 sati u gostionici „Gurító“, a večera i druženje uz glazbu i ples u 18 sati u barčanskoj Gimnaziji „Ferenc Széchenyi“. I ovoga je puta uz večernje druženje za dobru glazbu bio zaslužan pečuški Orkestar „Vizin“.

Domaćini ni ove godine nisu htjeli organizirati samo kuglanje, to je zagrijavanje, a nakon natjecanja i zabava svi su posjetitelji programa pozvani u barčansku gimnaziju da tamo nastave druženje i zabavu uz ukusnu večeru i odličnu glazbu.

Tamburaši su i ovoga puta imali posla.

Ove godine na kuglanju je nastupilo 22 kuglačke družine, 14 muških i 8 ženskih, i to iz Daranja, Bojeva, Izvara, Potonje, Šeljina, Martinaca i Barče. Postignuti su ovi rezultati: 1. mjesto kod ženskih družina osvojile su Bojevinke, a kod muških igrača najbolji su bili Daranji. Za postignute rezultate uručene su medalje i kupovi te boca vina, a za one koji još moraju vježbati za sljedeće kuglanje, uručena je tzv. limunova nagrada.

Među kuglačima bili su i Ivan Guban i Jozo Solga.

Dok su se neki natjecali u kuglanju, oni koji nisu bili na redu, mogli su prošetati gradom ili družiti se s ostalima u gostionici, gdje su organizatori ugostili sudionike pizzom te raznim pićima, sokovima. Ozračje je i ove godine bilo odlično, kako kuglači rekoše, nije bila važna pobjeda, nego sudjelovanje i ovo ugodno poslijepodne što su mogli provesti zahvaljujući domaćinima. U večernjim satima društvo se okupilo u predvorju Gimnazije „Ferenc Széchenyi“ kako bi nastavili zabavu. Predsjednica Hrvatske samouprave Šomođske županije Jelica Maćok Čende na početku večeri zahvalila je pokroviteljima ovoga susreta, pozdravila sve nazočne te im poželjela dobru zabavu.

Formiranje ekipa i trenutci pred samo natjecanje

Na kuglanju i Susretu pribivali su: parlamentarni zastupnik László Szászfalvi, predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Guban, voditelj HDS-ova Ureda Jozo Solga te predsjednici i zastupnici okolnih podravskih naselja.

Nakon programa druženje se nastavljalo uz izvrsnu večeru i uz „Vizinovu“ glazbu. Ovo je druženje sada već uobičajeno, tradicionalno, a kao i prijašnjih godina, postiglo je odličan uspjeh, svi su sudionici zadovoljno napustili Barču.

Susret ljubitelja hrvatskog folklora u Barči ostvaren je uz potporu Fonda za razvoj ljudskih potencijala Ministarstva ljudskih resursa, Hrvatske samouprave Šomođske županije, Podravskog ogranka Saveza Hrvata u Mađarskoj i barčanske Hrvatske samouprave.

Predsjednica KUD-a „Podravine“ Anica Popović Biczak na kraju dana je rekla: „Danas nakon kuglanja možemo očekivati dobro raspoloženje, ples pjevanje. Najvažnije je da se družimo jer mi ovdje moramo okupiti svakoga da ovo svoje hrvatstvo sačuvamo za ostale.“

Luca Gažić

Oko bogatoga stola okupilo se veselo društvo.

Mala stranica

Svjetski dan hrane – 16. listopada

Hrana je svima potrebna i, nažalost, nije dostupna svima. Neki je imaju previše, drugi je imaju premalo. Sjetimo se samo svih onih jadnih, gladnih, siromašnih ljudi u raznim zemljama. Svjetski dan hrane obilježava se zato da se upozori na nepravednu međunarodnu politiku zbog koje neki obiluju, a drugi gladuju, a također i stoga da se kod ljudi razvija osjećaj sućuti i želja za pomaganjem onima kojima je pomoć najpotrebnija. Također se nastoji ukazati na problematiku nezdrave hrane, mnogo šećera i masti.

Nekoliko savjeta za zdravu prehranu:

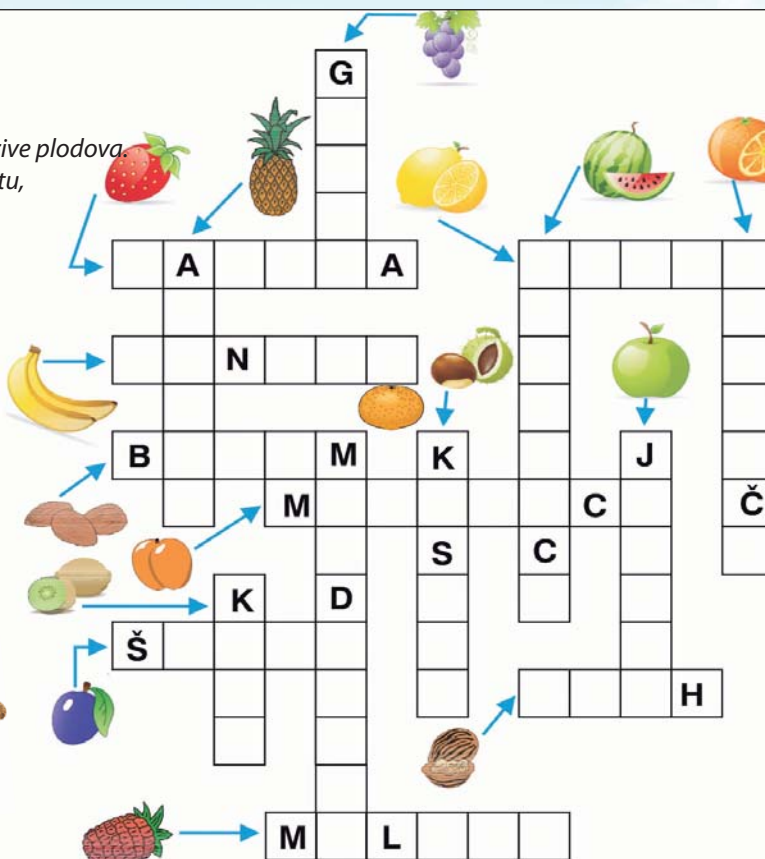
- U jutarnjem obroku trebalo bi obvezatno jesti žitarice, mlijeka i mliječnih proizvoda
- Voće i povrće jako su važni, tijekom dana pojedi najmanje pet obroka voća i povrća
- jedi što manje pržene hrane
- jedi najmanje dva obroka ribe tjedno
- pij vode i kada ne osjetiš žeđ
- kreći se barem 60 minuta dnevno.

Za pametne i pametnice

Križaljka

U prazna polja upišite nazive plodova.
Neka su slova već na mjestu,
a slike služe kao pomoć.

Vic tjedna

BRZINA

Učiteljica govori učenicima na satu:

– Sporo pišete, sporo mislite, sporo zbrajate... Ima li nešto što radite brzo?

Javi se mali Ivica pa reče:

– Da, brzo se umorimo!

Proslava Dana Nikole Zrinskog u keresturskoj školi

Osnovna škola u Keresturu od 1990. godine njeguje spomen Nikole Zrinskog, naime tada je ustanova odlučila da će njegovo ime uvrstiti u svoj naziv. Pjesnik, ban, vojskovođa, političar imao je posjede i na pomurskom području, nedaleko od Kerestura dao je sagraditi tvrđavu, a bila je manja utvrda i u Mlinarcima. Dan Nikole Zrinskog ove je godine obilježen 23. rujna uz mnoštvo programa za mlađe naraštaje pomurskih i međimurskih škola, s dodjelom stipendija prof. dr. Karlo Gadanji i prisegom novih članova Zrinskih kadeta.

Prof. dr. Erika Rac

Godine 1990. izrađen je drveni kip povijesnog lika Nikole Zrinskog Čakovečkog i podignut ispred školske zgrade. Pred njim se iz godine u godinu održava svečani program osnovnoškolaca, prisega prvaša i polaganje vijenaca. Na obilježavanju su bili ugledni gosti i položili vijence, među njima Mišo Hepp, glasnogovornik Hrvata u Mađarskoj, Ivan Guban, predsjednik Hrvatske državne samouprave, Maja Rosenzweig Bajić, prvi tajnik Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti, prof. dr. Karlo Gadanji, umirovljeni rektor Sveučilišta u Sambotelu, te načelnici, ravnatelji hrvatskih pomurskih sela i međimurskih prijateljskih ustanova. Na obilježavanje već od početka školske godine pripremaju se učenici, iz tjedna u tjedan moraju ojačati svoje fizičko stanje trčanjem,

trebaju šest puta trčati do mjesta nekadašnjega Novog Zrina, najizdržljiviji učenici nagrađuju se na tom danu. Djeca dobiju i neki zadatak, ovaj put je trebalo izraditi razglednicu o svome mjestu. Stiglo je 75 razglednica s različitim tehnikom izradbe, koje su ocijenili nastavnici keresturske škole. U okviru spomendana prvoškolci su pred školskom zastavom prisegnuli da će biti marljivi učenici i truditi se da im vladanje bude uzorno. Zatim su im predstavnici roditeljskog vijeća svezali kravatu sa simbolom škole. Prigodom svečanosti za najbolje učenike dodijeljene su Stipendije „Dr. Karlo Gadanji“. Nekadašnji Keresturac, prof. dr. Karlo Gadanji, bivši rektor sambotelske Visoke škole „Dániel Berzsenyi“ osnovao je Fondaciju za stipendiranje četiriju najboljih učenika, te nagradu za istaknutu učiteljicu. Ovogodišnji su stipendisti bili: Georgina

Novi članovi Zrinskih kadeta sa Zrinskom gardom

Najbolji trkači

Zdravec, Kormelija Nikli, Bence Abonji, Bence Tišler, a nagrađena učiteljica dr. Erika Rac.

Prigodom tog dana prisegnuli su i novi članovi povijesne postrojbe Zrinskih kadeta. Članovi postrojbe mogu biti učenici od 6. razreda, čije je vladanje uzorno i mogu biti primjeri mlađim naraštajima. Zrinski kadeti nastupaju na raznim svečanostima vezanima uz obitelj Zrinski. Pri njihovu imenovanju pomogli su članovi čakovečke Zrinske garde. Prisegnuli su: Bence Abonji, Márk Solyomi, Bence Tišler, Andrija Horvat i Matija Kertes.

VRŠENDA – Dana 8. listopada, u organizaciji tamošnje Hrvatske samouprave i Vjerske i kulturne udruge šokačkih Hrvata, priređen je XI. Susret hrvatskih crkvenih zborova. Susretu, je prethodila sveta misa na hrvatskom jeziku koju je služio Gabrijel Barić. Na Susretu su sudjelovati zborovi iz Vršende, Pogana, Kozara, Pečuha.

(Foto: Á. Kollár)

Ženski pjevački zbor iz Vršende

Ženski pjevački zbor iz Kozara

Ženski pjevački zbor iz Pečuha

Ženski pjevački zbor iz Pogana

BUDIMPEŠTA – Na ovogodišnje Državno natjecanje srednjoškolaca iz hrvatskoga jezika i književnosti (OKTV) moglo se prijaviti do 23. rujna 2016. Na nadmetanje se prijavilo tri gimnazijalca budimpeštanskoga HOŠIG-a.

Koljnof ima ulicu „Kiseljak“

Med svečanimi okvirima je otkrivena ulična ploča Kiseljak, 10. septembra, u subotu otpodne, u Koljnofu, u nazočnosti delegacije partnerske općine iz Bosne i Hercegovine. Ploču uz ime, ukrašenu s grbi Koljnofa i Kiseljaka, prikldali su u pratnji Koljnofskih tamburašev, Franjo Grubić načelnik Koljnofa, Matija Firtl, parlamentarni zastupnik, rodom iz Koljnofa, i Mladen Mišurić-Ramljak, načelnik Kiseljaka. Imenovanjem jedne ulice u novom dijelu dotičnoga naselja je zapečaćen i petoljetni jubilej ovoga zvanarednoga prijateljstva med gradišćanskim selom i gradom u Bosni i Hercegovini, u kom u većini živi hrvatsko stanovništvo.

Tiho

BIKIĆ – Samouprava naselja putem natječaja Ministarstva gospodarstva osvojila je potporu u iznosu od 34 059 027 forinta za obnovu kuhinje u vlastitom održavanju. Na taj će se način između ostalih ostvariti izmjena unutarnjih vrata i prozora, popločit će se prostor za kuhanje i prostorije koje su vezane za nj, obaviti će se izmjena vodnih uređaja – bojleri, cijevi, slavine, umivaonici i drugo – postaviti će se solarni sustav za toplu vodu, izgraditi će se suvremeno prozračivanje prostora, obnoviti će se električni sustav od armature do prekidača i utičnica, a predviđena je i nabava najvažnijih strojeva, pećnica te raznih drugih uređaja: namještaj, police, stolovi, stroj za pranje suđa i drugo.

GARA – Povodom obilježavanja 70. godišnjice utemeljenja nekadašnje Bunjevačke škole, Hrvatska samouprava 22. listopada organizira Susret učenika. Program počinje u 14 sati na garskome groblju posvetom obnovljene spomen-grobnice pokojne obitelji Zomborčević, a u spomen garskim bunjevačkim Hrvatima. Od 15 sati u mjesnom domu kulture upriličit će se susret učenika. Slijedi prigodni kulturni program, s početkom u 16 sati. Nakon zajedničke večere, od 19 sati priređuje se bal za sve zainteresirane. Za dobro raspoloženje pobrinut će se domaći Orkestar „Bačka“, „Draga naša škulo, dragi Učitelji! Fala vam na svemu što ste za svoje učenike učinili i na put ji puštiti: čiste, virne škuli našoj, roditeljskom domu i voljenom selu Gari.“ Dr. Mijo Karagić (navod iz knjige „Garski Bunjevci“). Odaziv najkasnije do 17. listopada na telefonskim brojevima 06-70-333-6278; 06-70/670-2056 ili na e-mail adresi horvatgara@gmail.com. Cijela je priredba besplatna, ali susret učenika i večera samo je za uzvanike.

POZIVNICA

Zbirka sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj srdačno Vas zove i čeka na predstavljanje pjesmarice
Mirka Berlakovića
„Slavite Gospodina pjesmami“
u prisičku u crkvu sv. Egida 16. 10. 2016., u nedjelju,
odmah po krunici, koja počinje u 14.30.

Izabrane pjesme pjevat će:
Pjevački zbor ZVIRANJAK (Prisika)
ZBOR CRKVE SVETOGA EGIDA (Prisika)
Ženski pjevački zbor LJUBIČICA (Petrovo Selo)
Zbor JANKOVIĆ (Čepreg)
Pjevački zbor DANICA (Bike)
Pjevački zbor PERUŠKA MARIJA (Hrvatski Židan)
Zbor „Sv. CECILIJA“ (Sambotel)
NARDANSKI ZBOR
i UNDANSKI TAMBURAŠI.

(Točan redosljed zborova i pjesama čeka Vas na licu mjesta.)

MARTINCI – U organizaciji tamošnje osnovne škole, 17. listopada priređuje se Županijsko natjecanje u kazivanju stihova „Josip Gujaš Džuretin“. Istoga se dana u školi priređuje tradicionalna školska priredba Dani kruha, rekoše nam ravnateljica martinačke Dvojezične škole Ruža Hideg i glavna organizatorica druženja nastavnica Ljubica Kolar Vuković.

U 13.30 je otvaranje izložbe u povodu Svjetskog dana kruha, te kušanje krušnih proizvoda. Tome slijedi program posvećen životu i književnom stvaralaštvu Josipa Gujaša Džuretina. Nakon toga je natjecanje u kazivanju stihova, čemu slijedi dodjela nagrada i druženje.

MOHAČ – U organizaciji KUD-a „Zora“, 14. listopada u gradskom Domu „Dunav“ (Duna Irodaház, Szabadság u. 4 – 6) od 20 sati priređuje se uobičajena mjesečna plesačnica južnoslavenskih plesova. Plesačnicu vodi Stipan Daražac, svira Orkestar „Poklade“.

POZIV NA JAVNI NATJEČAJ

Pečuška Hrvatska samouprava raspisuje javni natječaj za dodjelu stipendija gimnazijalcima/gimnazijkama Obrazovnog središta Miroslava Krleže.

Temeljem ovoga natječaja dodjeljuju se tri stipendije u vrijednosti od 50 tisuća forinta za drugo polugodište školske godine 2016./17.

Pravo na sudjelovanje u javnome natječaju imaju učenici/ce koji/e ispunjavaju ove opće uvjete:

- pripadnost hrvatskoj zajednici
- prebivalište u Pečuhu
- prosjek ocjena u prethodnom polugodištu najmanje 4,00.

Uz prijavu za sudjelovanje na javnome natječaju kandidati/kinje dužni/ne su priložiti:

- dokaz o prebivalištu
- potvrdu Obrazovnog središta Miroslava Krleže da je kandidat/kandidatkinja polaznik/ica škole
- od strane ravnatelja ovjereni preslik svjedodžbe o uspjehu na kraju drugoga polugodišta u školskoj godini 2016./17.
- kratak životopis na hrvatskom jeziku s posebnim naglaskom na aktivnosti u hrvatskoj zajednici.

Prijave na javni natječaj podnose se zaključno do 31. listopada 2016. godine.

Prijave s nepotpunom dokumentacijom, neovjerene prijave i neovjerene preslike te nepravodobne prijave neće se razmatrati.

Prijavu dostaviti na adresu: Pécsi Horvát Önkormányzat 7623 Pécs, Esze Tamás u. 3.

BUDIMPEŠTA - Hrvatska državna samouprava poziva na Susret hrvatskih dramskih, lutkarskih i literarnih družina koji će se održati 14. listopada 2016. godine, s početkom u 1030 u u Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i učeničkom domu Miroslava Krleže (Pečuh, Sziget ut. 97). Sudionici susreta su slijedeće dramske družine koje će ozvesti ove predstave: HŠ MIROSLAVA KRLEŽE: Viktor Car Emin: Nevidljiv Jurić; MARTINAČKA OSNOVNA ŠKOLA Sanja Seferović-Bosak: Zabrinuti Kekespeare; OSNOVNA ŠKOLA „ISTVÁN FEKETE“ Erika Rac: Putovanje u Ameriku; MOHAČKA OSNOVNA ŠKOLA Tin Kolumbić: Igramo se grada; OŠ „MIHOVIL NAKOVIĆ“ KOLJNOF; OŠ „NIKOLA ZRINSKI“ KERESTUR Telefonski razgovori. Program se ostvaruje uz financijsku potporu Fonda za razvoj ljudskih potencijala Ministarstva ljudskih resursa.

DUŠNOK – Samouprava naselja raspisala je natječaj za popunu radnoga mjesta obiteljskog liječnika u ordinaciji broj 1 – u obliku privatne liječničke prakse ili kao javnog službenika. Liječnička se praksa može nabaviti bez naknade. Po potrebi osiguran je službeni stan u zgradi ordinacije u središtu Dušnoka na obali potoka Voša (Vajas). Natječaj je otvoren do 20. listopada, a odluka o natječaju do 31. listopada 2016. godine. Imenovanje od 1. siječnja 2017. godine.